

Wat je moet weten en wat je moet kunnen

De Engelse bachelortitel voor het werken met jonge kinderen richt zich op competenties voor complexe praktijken. De wijze van opleiden en toetsing leunt echter nog zwaar op het 'can do'-model.

DOOR: CLAIRE CAMERON - Werken in opvang en onderwijs voor jonge kinderen is behoorlijk complex en is dat al altijd geweest. Deze complexiteit wordt nu ook steeds meer erkend. Net als gezinsondersteuning, buurtwerking, werken met kinderen met bijzondere behoeften, diversiteit, migratie, het welzijn en de vroege ontwikkeling van het kind een steeds belangrijker rol spelen in *Early Childhood Education and Care* (ECEC), zo wordt ook het beschrijven van het werk en de nodige competenties van pedagogisch werkers steeds ingewikkelder.

Grensoverschrijdend

Vanuit grensoverschrijdend perspectief is het des te moeilijker om dergelijke competenties te beschrijven of te evalueren, omdat competentie ook samenhangt met de waarden die in een bepaald land heersen omtrent kinderen en de doelstellingen die toegewezen worden aan voorzieningen voor (jonge) kinderen. In dit artikel wordt een overzicht gegeven van het debat over competenties van begeleiders van jonge kinderen, vanuit een Engels perspectief en met Engelse voorbeelden. Alhoewel het debat in heel Groot-Brittannië gelijk is, zijn er verschillen in de uitvoering.

Het competentiedebat is om twee redenen belangrijk. Ten eerste is een competente arbeidskracht cruciaal voor de kwaliteit van de dienstverlening. Meerdere studies hebben uitgewezen dat voorzieningen met beter gekwalificeerd personeel een meer stimulerende en ondersteunende omgeving bieden aan kinderen en betere

ontwikkelingsresultaten boeken: competentie en een hogere vakopleiding zijn sterk met elkaar verbonden.

Ten tweede heeft het competentiedebat te maken met hoe er wordt gedacht over de praktijk en hoe deze denkwijze wordt uitgewerkt. In Engeland (en andere Engelstalige landen) vat men competentie vooral op als het naleven van bepaalde vooropgestelde standaarden. Het gaat, volgens McKenzie, over 'can-do'-aspecten van leren, ten koste van kennis, begrip en algemene ontwikkeling.' In veel Europese landen daarentegen, heeft competentie een meer genuanceerde en zich ontwikkelende betekenis. Het verwijst niet alleen naar kennis of vaardigheden maar ook naar het goed (leren) omgaan met complexe verwachtingen in een bepaalde context.

Goed genoeg zijn

Met dit onderscheid in gedachten, wordt competentie in het Engelse beleid en de Engelse praktijk veeleer beoordeeld in termen van 'goed genoeg zijn' volgens vooraf bepaalde en externe idealen van wat dat dan is. Het voorschrijven van doelen in curriculumdocumenten, zoals de *Early Years Foundation Stage* (EYFS), waarbij de inspectie op basis van het behalen van deze doelen oordeelt, is een voorbeeld hiervan. Ondanks de 69 leerdoelen was de EYFS populair onder professionals werkzaam met jonge kinderen omdat de 'child-led' en 'play-based' benadering ervan overeenkwam met hun visie over hoe kinderen leren.

Recentelijk werden de EYFS-doelen door

Clare Tickell tot 17 doelen gereduceerd, gegroepeerd in drie 'fundamentele gebieden': persoonlijke, sociale en emotionele ontwikkeling; communicatie en taal; en fysieke ontwikkeling. Er is ook een mogelijkheid voor professionelen om op drie gebieden te toetsen 'hoe kinderen leren': spelen en onderzoeken; actief leren en creëren; en kritisch denken. Toch blijft ook deze aangepaste EYFS veeleer binnen een checklist-benadering voor beoordeling: wanneer een kind de opvangvoorziening verlaat, moet men aankruisen of het kind 'aankomende' (nog in ontwikkeling), 'verwachte' (gelijk met het gemiddelde niveau) of 'bovenverwachte' (bovengemiddeld) vaardigheden bezit bij elk gesteld doel. Dit staat voor het benadrukken van een professionele en contextuele beoordeling, eerder dan het uitvoeren van een voorgeschreven praktijk. Het ter plekke kunnen beoordelen van een situatie, waarbij verschillende contexten en uniciteit van een situatie in acht moeten worden genomen bij het nemen van een beslissing, is essentieel voor het werken met complexiteit. Maar dit is niet het enige. Het is ook heel belangrijk voor het gevoel van voldoening bij het werken met kinderen. Bovendien is onderscheid belangrijk om personeel in de voorziening te houden. Dit laatste is moeilijker bij lager opgeleide medewerkers in de zorg voor jonge kinderen of bij onderwijsassistenten, dan bij hoger opgeleid personeel (zoals leerkrachten) in door overheden gesubsidieerd onderwijs. Dit toont de historisch-conceptuele en administratieve kloof aan tussen (kinder)zorg/opvang en onderwijs.

'Early years professionals'

In Engeland introduceerde de Labourregering (1997-2010) een nieuw arbeidsmodel om de kwaliteit van de zorgvoorzieningen en de educatieve praktijk te verbeteren. De Early Years Professional (EYP) moest zowel in de publieke als in de private opvangsector en andere settings

'Ze voelen zich beter uitgerust om zaken over ontwikkeling uit te leggen aan ouders.'

werken en tegen 2015 zou elke setting één EYP moeten aanstellen (de nieuwe regering in 2010 heeft dit doel laten vallen). De EYP-kwalificatie, die als bachelor is opgezet, werd beschouwd als gelijkwaardig aan de lerarenbachelor, al betekent dit niet dat ook salarissen en arbeidsvoorwaarden gelijk zijn.

In januari 2011 hadden zo'n 10.000 EYPs hun kwalificatie zo goed als behaald: een indrukwekkende start maar toch slechts een kleine minderheid van de 280.000 begeleiders van jonge kinderen in Engeland. Volgens de eerste aanwijzingen versterkt het EYP-model inderdaad het zelfvertrouwen en het professionele bewustzijn. Eén studie vermeldt het volgende: 'Het had volgens de beroepskrachten voordelen op het gebied van hun kennis. Naar hun ervaring begrepen ze de theorieën beter, alsook de uitvoering daarvan in de praktijk. Ze konden bijvoorbeeld de ontwikkelingsfasen van het kind identificeren

nadat ze dit onderwerp hadden behandeld. Ze voelen zich beter uitgerust om zaken over ontwikkeling uit te leggen aan ouders als ze eenmaal daarvoor de taal hadden verworven. Dergelijke kennis maakte het makkelijker en leuker om met ouders samen te werken.'

Dit citaat laat zien hoe professionals complexiteit hanteren door theorie met de praktijk te kunnen verbinden. De eerste afgestudeerde EYPs waren echter voornamelijk oudere en meer ervaren beroepskrachten met vaak een leidende functie. Van hen werd sowieso al meer een toonaangevende praktijk verwacht. Er is meer onderzoek nodig om vast te kunnen stellen of ook de volgende generaties EYP's succesvol met complexe praktijken kunnen omgaan.

Al met al heeft de nieuwe regering in Engeland verandering gebracht in politieke ideologie, waarbij afgestapt wordt van een strikte doelgerichte benadering en zwaar ingezet wordt

op een bachelorkwalificatie voor onderwijs en opvangvoorzieningen (ECEC) van kinderen, zij het dat er de nodige onzekerheid bestaat over overheidsfinanciering voor een dergelijke opleiding. De wijze van opleiden en de toetsing van de praktijk bouwt echter voort op een voorgeschreven standaardmodel, afgeleid van een 'can-do'-benadering van competenties.

Claire Cameron is professor aan de Faculteit voor Gezondheids- en Sociale Zorg aan de Anglia Ruskin University.

• E: claire.cameron@anglia.ac.uk

Verder lezen:

Urban, M., Vandenbroeck, M., Peeters, J., Lazarri, A. Competence Requirements in Early Childhood Education and Care. Final report to the European Commission. University of East London and University of Ghent.